

DEBATT DEBATT

Dollar og krone

Odd Gunnar Skagestad:

M. H. Magnus har utvilsomt rett («F.» nr. 5) i at man ikke kan avgjøre spørsmålet om kjøpekraftsparitet ved å anføre en rekke løsrevne priser. Men priser som refererer seg til samme slag varer eller tjenester er tross alt *kommensurable*, uansett hvor løsrevne, tilfeldige og lite representative for det generelle prisnivå de måtte være.

Denne forutsetning er ikke tilstede ved de kriterier M. H. Magnus legger til grunn for sine sammenligninger. Å gjøre som Magnus: å sammenligne utgiftene ved «et normalt forbruk» er meningsløst når de varer og tjenester som inngår i et slikt «normalt forbruk» åpenbart varierer sterkt fra det ene tilfelle det det annet. (Og det står i logisk motsetning til den definisjon han selv gir: «Kjøpekraftspariteten er det kursforhold mellom to valutaer som svarer til de to pengeenheters kjøpekraft i hvert sitt hjemland.»)

Den enkle og trivielle kjensgjerning er at når gjennomsnitts-amerikanerens pengeforbruk er høyere enn gjennomsnitts-nordmannens, innebærer dette at han har et høyere forbruk av varer og tjenester, ikke at han må betale mer for et *tilsvarende volum* av varer og tjenester.

Magnus forsøker å underbygge sine påstander ved å

beregne utgifter til studier i de to land. På bakgrunn av egne erfaringer som student både i Norge og i USA, finner jeg ikke hans regnestykke særlig vel egnet som eksempel. Men om man likevel for argumentets skyld 1) godtar de tall han vilkårlig setter opp, og 2) ser bort fra at undervisningen ved de amerikanske universiteter overveiende finansieres ved «tuition fees» i motsetning til som i Norge over statsbudsjettet, så sier regnestykket fremdeles ingen ting om kjøpekraftspariteten mellom de to valutaer. Det sier noe om hva som i denne sammenheng kan sies å være «et normalt forbruk» i henholdsvis USA og Norge, men intet om hva forbruk i hvert av de to tilfeller omfatter.

Å tale om en «tommelfingerregel» er å trekke inn et irrelevant moment. Selv om man måtte foretrekke beregninger med lav nøyaktighetsgrad, bør man godta at størrelser som skal sammenlignes må være sammenlignbare.

Om herr Magnus synes prisnivået i USA er høyere enn i Norge, får det være så sin sak. Men når han ved misvisende bruk av begrepet kjøpekraftsparitet serverer «Farmand»s lesere de rene myter, tør en protest være på sin plass.

Oslo

Odd Gunnar Skagestad

I mangel av virkelige, vitenskapelige beregninger av kjøpekraftspariteten mellom dollar og kroner er man henvist til sammenligninger av lavere nøyaktighetsgrad.

Og der tror jeg mitt eksempel med en norsk students årsutgifter ved et studieopphold henholdsvis i Norge og i USA er minst like godt som noe annet.

M. H. M.